

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED] gemeente Ridderkerk
Betreft: Werkprotocol kap bomenrij Populierenlaan Ridderkerk
in relatie tot vleermuizen

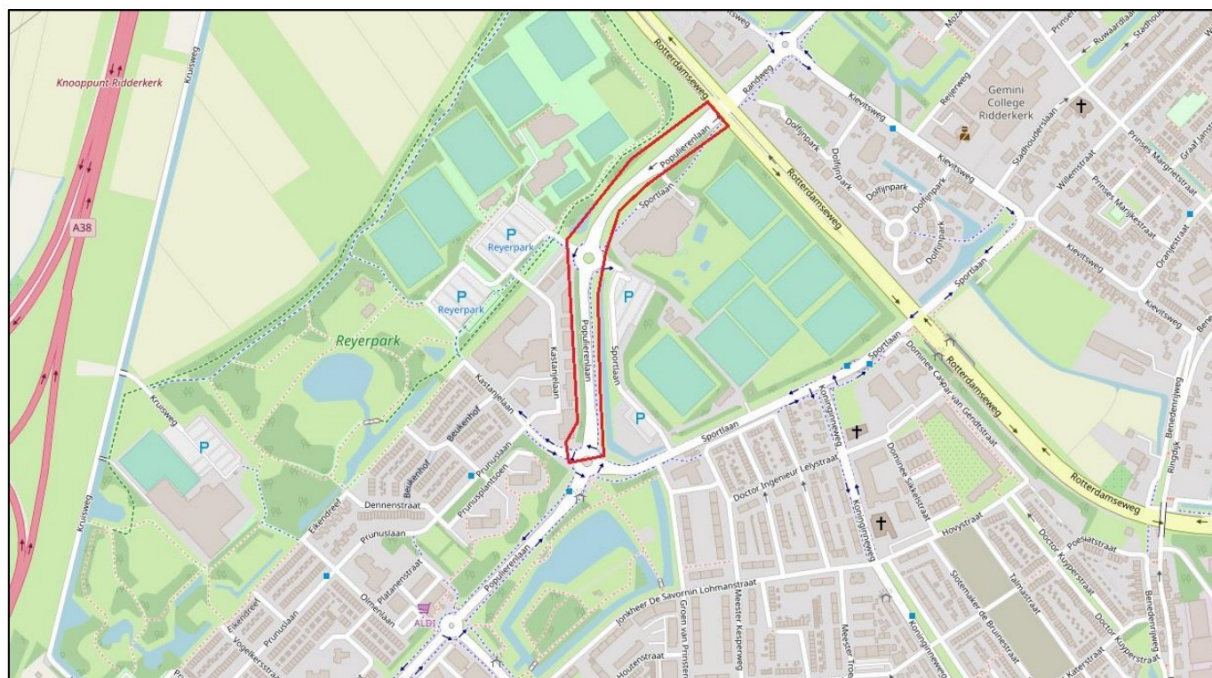
Datum: 16 juli 2019
Projectnr: 2102
Referentie: 2102a

ECOLOGISCH WERKPROTOCOL KAP BOMENRIJ POPULIERENLAAN RIDDERKERK

Doel

De gemeente Ridderkerk is van plan om de bomenrij langs Populierenlaan te kappen in verband met de slechte kwaliteit van de bomen (Figuur 1). Uitvallende takken van de Canadese populieren *Populus x canadensis* vormen een veiligheidsrisico voor de naastgelegen weg. Het voornemen is om alle Canadese populieren vanaf de rotonde Populierenlaan – Sportlaan – Kastanjelaan (in het zuiden) tot aan het kruispunt van de Populierenlaan met de Rotterdamseweg (in het noorden) te kappen.

Voorliggend document dient ter plaatse van de werkzaamheden aanwezig te zijn en te worden gecommuniceerd naar de uitvoerder en andere betrokkenen. Daarnaast dient het Ecologisch Werkprotocol dient onderdeel te zijn van de kapvergunning voor de bomenkap. Wanneer de maatregelen uit dit Ecologisch Werkprotocol gevolgd worden dan kan een negatief effect op de beschermde Gewone dwergvleermuis voorkomen worden.

Figuur 1. De bomenrij langs de Populierenlaan, die gekapt gaat worden, staat binnen het rode kader (©OpenStreetMap-auteurs 2019).

Planning

De planning is om de populieren tussen november 2019 en met 1 maart 2020 te kappen.

Resultaten vleermuisonderzoek

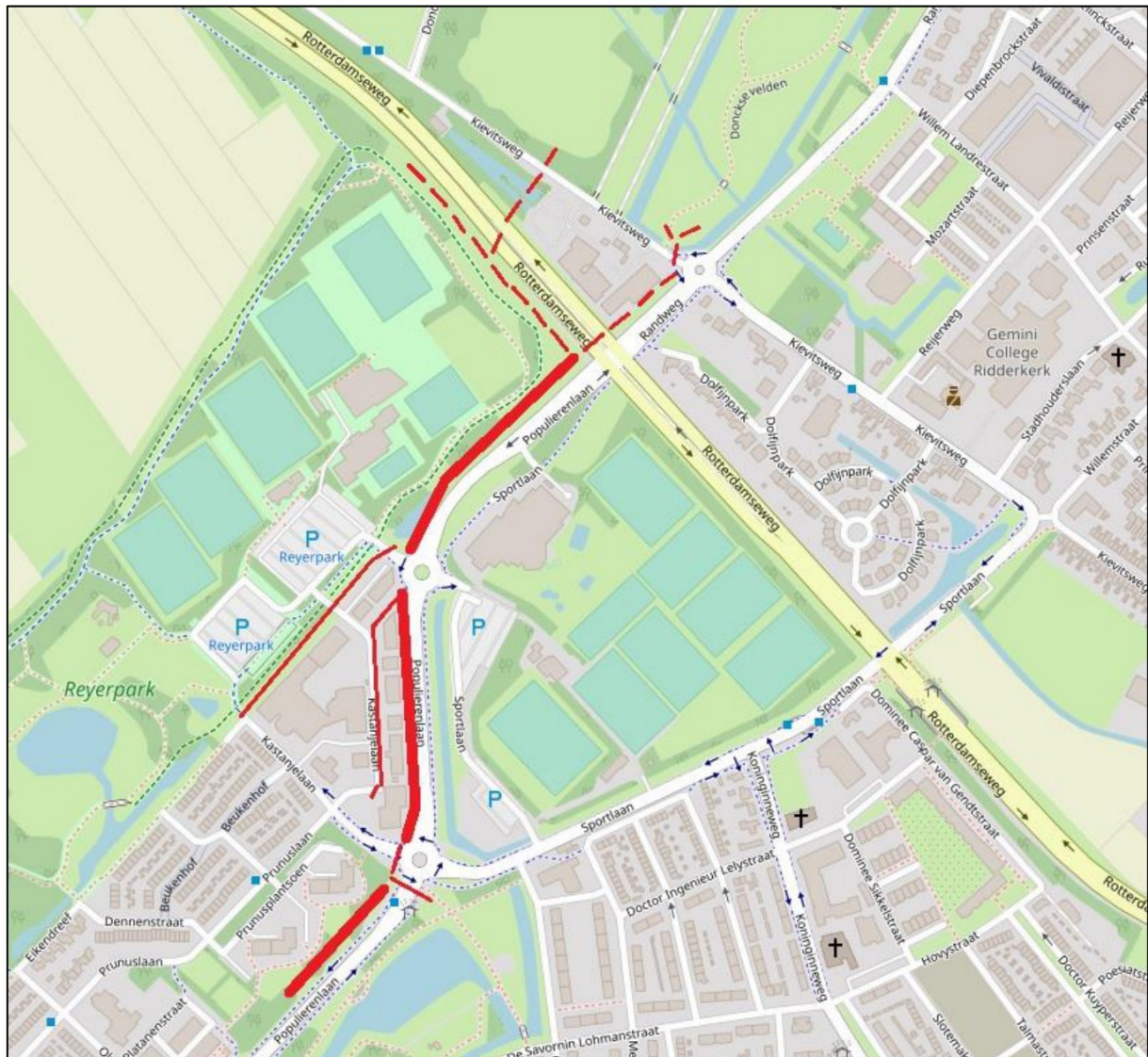
Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd op basis van twee onderzoekrondes in het najaar van 2017 en voorjaar 2018 . Tijdens alle bezoeken zijn vleermuizen waargenomen, die gebruik maakten van de vliegroute. De vliegroute werd vrijwel uitsluitend gebruikt door Gewone dwergvleermuizen. Daarnaast werden enkele passerende Ruige dwergvleermuizen waargenomen.

Aan het begin van de avond komen de vleermuizen aangevlogen vanuit zuidelijke richting. In Wijk West bevinden zich één of meer verblijfplaatsen waar de dieren uit afkomstig zijn (Elzerman 2015 met aanvullingen uit 2016-2017). De meeste Gewone dwergvleermuizen vliegen via de groenstrook tussen de Populierenlaan en het Prunusplantsoen. De zuidelijke rotonde mijden ze door hier met een ruime boog omheen of hoog overheen te vliegen. Hier was een duidelijke voorkeur te zien voor de donkerte. Een beperkt deel komt via de Prunuslaan langs de bedrijven aan de Kastanjelaan en sluit ergens halverwege aan bij de bomenrij. Het is onduidelijk welke route deze dieren exact gebruiken. Mogelijk vliegen ze over een grotere afstand tussen de bedrijfspanden en schoolgebouwen door of ze komen via het parkeerterrein van het Reijerpark. De noordelijke rotonde wordt zonder problemen gepasseerd. In noordelijke richting vervolgen de meeste vleermuizen hun weg tussen de bosrand van het park en de bomenrij (Figuur 2). Hier vliegen ze ook in het donker. Een kleiner deel vliegt aan de wegkant langs de bomenrij.

De bomenrij langs de Populierenlaan wordt uitsluitend aan de westkant gepasseerd. Tussen de bomenrij en de bedrijfspanden is het donker, terwijl de Populierenlaan verlicht is met straatlantaarns. Vleermuizen gebruiken de lintvormige, opgaande landschapselementen om zich te oriënteren en efficiënt te navigeren (Limpens *et al.* 1989).

De bevindingen liggen in lijn met het onderzoek uit 2012-2013 (Adviesbureau Mertens 2013). De vleermuizen gebruikten het donkere deel tussen de bomenrij en bedrijfspanden als vliegroute. Boven de weg vlogen nauwelijks vleermuizen. De dieren gebruikten de onverlichte groenstrook ook om te foerageren.

Figuur 2. Schematische weergave van de vliegroute van Gewone dwergvleermuizen langs de Populierenlaan op basis van het onderzoek in 2018 (kaart: ©OpenStreetMap-auteurs 2019). Hoe dikker de lijn, hoe groter het aantal vleermuizen dat van die route gebruik maakte. De stippellijnen zijn waarschijnlijk de vervolgroutes die naar de foerageergebieden gevolgd werden.

Mitigerende maatregel: planning

De uitvoering van de werkzaamheden vindt plaats buiten de kwetsbare periode van de betreffende soort: de bomen worden gekapt tijdens de winterrustperiode als de vleermuizen geen gebruikmaken van de vliegroute. Dit is globaal tussen 1 november en 1 maart.

Mitigerende maatregel: aanpassen straatverlichting

Het doel van deze mitigerende maatregel is om de huidige vliegroute geschikt te houden voor Gewone dwergvleermuizen. Langs de Populierenlaan en het parkeerterrein bij de Fakkel/Sportpark RVVH wordt de verlichting voorzien van lampenkappen, zodat de uitstraling

alleen naar de grond gericht is. Hierdoor wordt de watergang met de jonge bomenrij tussen de weg en het parkeerterrein minder verlicht, waardoor het aantrekkelijker wordt voor vleermuizen om als vliegroute te gebruiken.

De verlichting langs het fietspad wordt vervangen door vleermuisvriendelijke verlichting (Figuur 3). Dit is amberkleurige verlichting met een lichtbundel gericht op de grond, zodat het weinig uitstraling naar de omgeving heeft. Bij de noordelijke rotonde is jaren geleden rode verlichting toegepast, omdat dit op basis van de kennis van destijds werd aangeraden. Het onderzoek naar het effect van verlichting op vleermuizen heeft de afgelopen jaren echter niet stil gestaan. Inmiddels is naar voren gekomen dat amberkleurig licht nog minder verstoring geeft dan rode verlichting. Dit heeft te maken met de hoeveelheid UV-straling in het licht. Vleermuizen hebben een afkeur voor lage UV-waarden (nm) in licht (Spoelstra *et al.* 2017).

Voor het vervangen van de verlichting bij de zuidelijke rotonde kan ook rode verlichting worden toegepast om qua beeld aan te sluiten bij de noordelijke rotonde. Een andere mogelijkheid is om hier amberkleurig licht toe te passen. Het gaat hierbij zowel om de verlichting langs de weg als langs het fietspad.

De aanpassingen in de straatverlichting worden uitgevoerd vóór de start van de bomenkap.

Figuur 3. Voorbeeld van een vleermuisvriendelijke verlichting: Brisa Bat van Lightronics.

Compenserende maatregel: aanplanten nieuwe bomen

Het deel van de populierenrij tussen de noordelijke rotonde en de Rotterdamseweg wordt vervangen door nieuwe aanplant van populieren. Op termijn kan hier weer een nieuwe bomenrij ontstaan dat als begeleiding en dekking voor vleermuizen gebruikt kan worden. Tot die tijd kunnen de vleermuizen langs de opgaande begroeiing van het Reijerpark vliegen.

Compenserende maatregel: buitenverlichting bedrijfspanden

Als aanvullende maatregel wordt buitenverlichting aan de bedrijfsgebouwen, die grenzen aan de westzijde van de Populierenlaan, wordt niet toegestaan. In de huidige situatie is hier nauwelijks verlichting aanwezig. De donkerte langs de bedrijfspanden wordt versterkt door de dekking van de populieren. Door het kappen van de bomen zal meer uitstraling van de straatlantaarns langs de Populierenlaan tot de groenstrook bereiken. Om uitstraling vanaf de straat te beperken worden deze voorzien van lampenkappen. Aan de andere kant dient dan extra verlichting aan de bedrijfspanden voorkomen te worden. De gemeente ziet er op toe dat

deze wegberm onverlicht blijft. Hierdoor kunnen de gevels van de bedrijfsgebouwen, die grenzen aan de Populierenlaan, blijven functioneren als begeleidend element voor vleermuizen. Opm. SE: hoe kan deze maatregel in de praktijk worden gebracht?

Monitoring gebruik alternatieve vliegroutes

Het jaar na de bomenkap wordt onderzocht of de aanpassingen langs de vliegroute van de Populierenlaan effectief geweest zijn. Hiervoor wordt het vleermuisonderzoek uit 2018 herhaald, zodat de resultaten vergeleken kunnen worden met de situatie voor de bomenkap. Indien uit het onderzoek blijkt dat de alternatieve vliegroute niet of onvoldoende effectief is dan kan dit leiden tot aanvullende maatregelen.

Afwijkingen

Wanneer tijdens de hierboven beschreven werkzaamheden onverhoopt toch nog een vleermuis wordt aangetroffen, dan dient de kap op die plaats te worden gestaakt en contact te worden opgenomen met de hierna genoemde ecooloog.

Overige bijzonderheden ten aanzien van (beschermde) flora en fauna moeten gemeld worden aan Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN Dordrecht, 078-7708585, meldingwnb@ozhz.nl.

Contactgegevens

[redacted] gemeente Ridderkerk (projectleider): 06-51613612 / [redacted]@bar-organisatie.nl

[redacted] ecooloog Bureau Stadsnatuur: 06-24149220 / [redacted]
Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid: 078-7708585 / meldingwnb@ozhz.nl

XXX (uitvoerder): contactgegevens

MEMO

J

J

R

J

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen